

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ

مطالعات نهم

دائریں 14

قرارداد 1919 (وثوق)

میان ایران و انگلستان @azmonemotaleat

پس از انقلاب روسیه

وسرنگونی حکومت آن در اواخر جنگ جهانی اول

نام این کشور به اتحاد جماهیر شوروی تغییر یافت

و نیروهایش را از ایران خارج کرد

انگلستان با استفاده از این موقعیت، کوشید نفوذ و سلطه ی خود را در کشور ما تثبیت کند .

از این رو انگلستان

با وثوق الدوله، نخست وزیر ایران

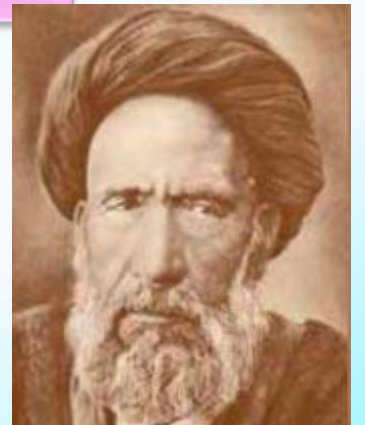
قرارداد 1919 را بست

که بر اساس آن

اداره امور نظامی و

مالی

ایران در اختیار کارشناسان (مستشاران) انگلستان قرار می گرفت

آیت الله مدرس و

شیخ محمد خیابانی

@azmonemotaleat

با آن به مخالفت برخاستند

احمد شاه قاجار نیز از تأیید آن خودداری کرد

@azmonemotaleat

کود تاي سوم اسفند 1299

انگلستان

پس از ناکامی در اجرای قرارداد 1919

از طریق کودتا

درصدد برآمد که

اهداف خود را در ایران پیگیری کند

مهره ی منتخب انگلیس برای انجام کودتا

مهره نظامی

یکی از فرماندهان نیروی قزاق به نام رضاخان

مهره سیاسی کودتا

سید ضیاءالدین طباطبایی

در سوم اسفند 1299 نیروهای تحت فرمان رضاخان مراکز مهم پایتخت را اشغال کردند

رضاخان

ارتش نوینی پایه گذاری کرد

آشوب های داخلی را فرونشاند

و نظم و امنیت را برقرار کرد.

رضاخان با استفاده از موقعیت خود

به عنوان

فرمانده کل قوا

نخست وزیر،

طرفداران خود را وارد مجلس شورای ملی کرد.

سرانجام مجلس

احمدشاه قاجار را برکنار

و

و حکومت را به رضاخان واگذار کرد

@azmonemotaleat

انتقال حکومت از قاجاریه به پهلوی

کودتای ۱۲۹۹ مقدمه ای برای تغییر حکومت در ایران بود

رضاخان پس از کودتا با سرسختی و با **خشونت تمام** و ایجاد رعب و وحشت در بین مردم، **فضای حکومت نظامی** را بر جامعه حاکم کرد و نظم و آرامش ظاهری به وجود آورد.

طرفدارانش با **تبلیغات فراوان** او را شایسته تر از احمدشاه قاجار برای حکومت معرفی می کردند.

رضاخان در آن زمان برای جلب نظر مردم، **خود را فردی مذهبی و پایبند به احکام و ارزش های دینی نشان می داد.** به همین دلیل، در مراسم و مجالس مذهبی حضور می یافت و با علما دیدار و مشورت می کرد.

او با استفاده از موقعیت خود به عنوان **وزیر جنگ و نخست وزیر**، طرفداران خود را وارد مجلس شورای ملی کرد.

در سال ۱۳۰۴ ش مجلس شورای ملی با وجود **مخالفت جدی** تعدادی از نمایندگان، مانند **آیت الله مدرس**، احمدشاه قاجار را از قدرت **برکنار کرد** و حکومت موقت را به رضاخان سپرد. سپس، **مجلس مؤسسان** به طور رسمی حکومت را به رضاخان و خانواده او واگذار کرد.

@azmonemotaleat

@azmonemotaleat

شیوه حکومت رضا شاه

رضاشاه از ابتدای حکومت به استبداد و دیکتاتوری روی آورد .

هیئت وزیران و نمایندگان مجلس شورای ملی
اختیار و استقلال چندانی نداشتند
و تابع دستورات شاه بودند .

حکومت رضاشاه به احزاب و روزنامه های مستقل اجازه ی فعالیت نمی داد
و با زور و خشونت، فضای خفقان، ترس و سرکوب را بر جامعه حاکم کرد .

در چنین شرایطی، مخالفان سرنوشتی جز
تبعید، زندان، شکنجه و اعدام نداشتند .

آیت الله سیدحسن مدرس یکی از مخالفان سرسخت شیوه ی حکومت رضاشاه بود
که به دست مأموران این حکومت به شهادت رسید .

برخی از اقدامات رضا شاه

از برنامه های اساسی انگلیسی ها بود.

ایجاد ارتش منظم

رضا شاه نیروهای سه گانه ارتش را با هدایت انگلیسی ها به وجود آورد

@azmonemotaleat

قدرت سیاسی کشور را تمرکز می بخشید

سرکوب قیام های مردمی

تأمین کننده اهداف نظامی انگلستان در مواقع ضروری

هدف رضاشاه و انگلیسی ها از تشکیل ارتش منظم

رضا شاه در سال ۱۳۰۴ ش قانون نظام وظیفه عمومی را به تصویب رساند.

برخی از اقدامات رضا شاه

با تبلیغات فراوان

احداث خط آهن سراسری

@azmonemotaleat

انتقال سریع نیروهای انگلیسی از جنوب به شمال، برای جلوگیری از نفوذ روس ها به هندوستان در صورت پیشروی آنها

هدف
احداث خط آهن
سراسری

در جنگ جهانی دوم همین راه به مهم ترین عامل ارتباطی نیروهای متفقین مبدل شد.

اقدامات رضا شاه در جهت تضعیف ارزش های اسلامی و تخریب فرهنگ ایرانی:

شیفتگی بسیار زیاد رضا شاه ، به ظاهر فرهنگِ اروپایی

برداشتن (کشف) حجاب پس از سرکوب قیام گوهرشاد با زور و خشونت

به گلوله بستن حرم امام رضا به خاطر اعتراض مردم مشهد به برداشتن (کشف) حجاب

تضعیف ارزش های دینی با رواج فرهنگ غیرایرانی به بهانه ی پیشرفت و نوسازی فرهنگی و اجتماعی

مجبور کردن مردم به پوشیدن لباس یکسان و کلاه لبه دار (مشهور به کلاه پهلوی)

ایجاد محدودیت برای برگزاری مراسم مذهبی از جمله عزاداری امام حسین

@azmonemotaleat

جنگ جهانی دوم

مدت جنگ 6 سال

@azmonemotaleat

(1318 شمسی)

1939 میلادی

آغاز جنگ

(1324 شمسی)

1945 میلادی

پایان جنگ

ژاپن

ایتالیا

آلمان

دولت های محور

آمریکا

شوروی (روسیه)

فرانسه

انگلستان

متفقین

@azmonemotaleat

اشغال ایران توسط بیگانگان در جنگ جهانی دوم

@azmonemotaleat

دولت ایران اعلام بی طرفی کرد

در جنگ جهانی دوم،

کشور ما را به اشغال خود درآوردند.

به بهانه حضور تعدادی از کارشناسان آلمانی

متفقین

اما در شهریور
1320

استفاده از موقعیت و منابع و امکانات ایران به سود خویش بود.

هدف اصلی متفقین از اشغال ایران

و سپس او را از ایران تبعید کردند.

را مجبور به کناره گیری به نفع پسرش، محمدرضا،

رضاشاه

پس از اشغال ایران

متفقین

@azmonemotaleat

پیروز شدند.

و بمباران اتمی ژاپن (توسط امریکا)

متفقین با شکست دادن آلمان

در جنگ جهانی دوم

کشور ما تا پایان جنگ جهانی دوم
در اشغال بیگانگان بود.

@azmonemotaleat

جنگ جهانی دوم نیز همچون جنگ جهانی اول،
به اقتصاد و جامعه ی ایران خسارت ها و آسیب های زیادی وارد کرد.

مردم ایران طی آن سال ها با
کمبود و گرانی شدید مواد غذایی، مخصوصاً نان، روبه رو بودند .

و عده ی زیادی بر اثر گرسنگی و سوءتغذیه جان سپردند

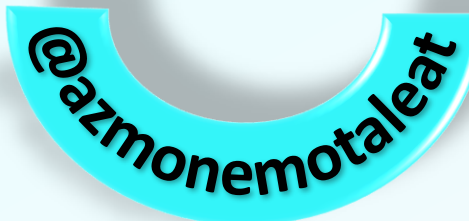
@azmonemotaleat

همچون پدرش (رضا شاه)

با استبداد و دیکتاتوری حکومت کند

@azmonemotaleat

محمدرضا شاه

در سال های نخست سلطنت خود این امکان را نداشت که

بنابراین،
برای

نمایندگان
مجلس شورای ملی

و
هیئت وزیران

فرصتی به وجود آمد که در اداره ی امور کشور نقش مؤثری داشته باشند.

همچنین در این دوره احزاب سیاسی و مطبوعات دوباره فعالیت خود را آغاز کردند.

در چنین شرایطی بود که زمینه برای نهضت ملی شدن نفت به وجود آمد.

نهضت ملی شدن نفت

نهضت ملی شدن نفت یکی از رویدادهای مهم تاریخ معاصر ایران است.

امتیاز بهره برداری
از منابع نفت ایران

در زمان مظفردالدین شاه

به انگلیسی ها
واگذار شده بود.

@azmonemotaleat

رضاشاه امتیاز مذکور را لغو کرد

اما خیلی زود
طی قرارداد دیگری

دوباره منابع نفت ایران را
به انگلستان واگذار کرد.

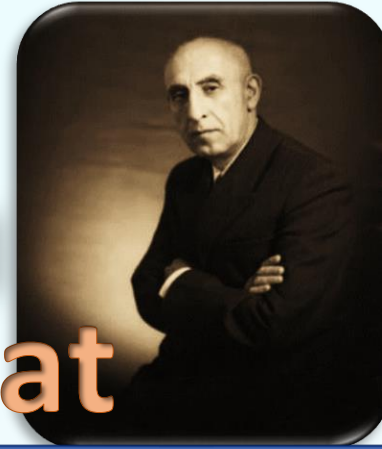
در سال های بعد از
جنگ جهانی دوم،

مردم ایران خواهان لغو آن قرارداد
و ملی شدن صنعت نفت بودند.

@azmonemotaleat

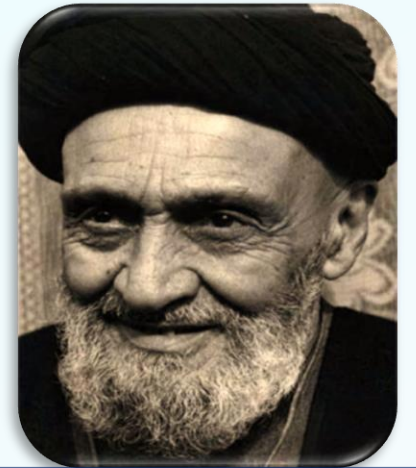
نهضت ملی شدن نفت

رهبری نهضت ملی شدن صنعت نفت را به عهده گرفتند.

دکتر محمد مصدق

و

آیت الله کاشانی

@azmonemotaleat

تصویب کرد

در اسفند 1329

قانون ملی شدن نفت را

نیز با مشاهده ی اتحاد و یکدلی مردم

مجلس شورای ملی

صنعت نفت ایران ملی شد.

در 29 اسفند 1329

و با تأیید این مصوبه از سوی شاه در

تا آن قانون را به اجرا درآورد و دست بیگانگان را از منابع و صنعت نفت کوتاه کند.

پس از آن، دکتر مصدق نخست وزیر شد

، اما به دلیل

وحدت ملت و همدلی رهبران نهضت، ناکام ماند.

کارهای مختلفی انجام داد

برای جلوگیری از اجرای قانون ملی شدن صنعت نفت

دولت انگلیس

کودتای 28 مرداد 1332

پس از مدتی

میان رهبران و گروه های سیاسی پشتیبان نهضت ملی شدن نفت

اختلاف بروز کرد

اتحاد و همدلی

به تفرقه و دشمنی تبدیل شد.

این وضعیت، ملت را دلسرد و دشمنان نهضت را امیدوار کرد.

دولت های

انگلستان

و آمریکا

از این شرایط برای سرنگونی

دولت دکتر مصدق

از طریق کودتا استفاده کردند.

طبق برنامه ای که انگلستان و آمریکا طراحی کردند

در روز 28 مرداد 1332

واحدهایی از ارتش به فرماندهی

سرلشکر فضل الله زاهدی

به خیابانها ریختند

و با اشغال مراکز مهم پایتخت،
دولت دکتر مصدق را سرنگون کردند.

@azmonemotaleat

@azmonemotaleat

بعد از کودتای 28 مرداد 1332 و بازگشت استبداد و دیکتاتوری

@azmonemotaleat

پس از موفقیت
کودتای 28 مرداد

، منابع نفت ایران دوباره
در اختیار بیگانگان قرار گرفت

و نفوذ و سلطه ی آمریکا
بر کشور ما به تدریج افزایش یافت.

چند ماه پس
از کودتای
28 مرداد،

حکومت پهلوی با نادیده
گرفتن قانون ملی شدن
صنعت نفت

امور اکتشاف،
استخراج و فروش
نفت را

طی قراردادی
به چندین
شرکت نفتی

انگلیسی،

آمریکایی،

هلندی

فرانسوی

واگذار کرد.

این شرکت ها متعهد شدند **50 درصد** درآمد فروش نفت را به ایران بپردازند.

محمدرضا شاه

پس از کودتا

به شاهی مستبد و ستمگر تبدیل شد

که اصول قانون اساسی را آشکارا نادیده می گرفت.

محمدرضا شاه

با تأسیس
سازمان اطلاعات و امنیت کشور (ساواک)

به سرکوب
شدید مخالفان پرداخت

و دوباره فضای ترس و خفقان
بر ایران حاکم شد.

@azmonemotaleat